

Briselē, 20.5.2019.
COM(2019) 234 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

**Komisijas ziņojums par Eiropas Savienības Nodarbinātības un sociālās inovācijas
programmas (EaSI) vidusposma novērtējumu**

{SWD(2019) 182 final}

Komisijas ziņojums

Eiropas Savienības Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmas vidusposma novērtējums

1. Pamatinformācija par *EaSI*

Eiropas Savienības Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma (*EaSI*)¹, ko īsteno tiešās un netiešās pārvaldības režīmā, ir izstrādāta ar mērķi veicināt ļoti kvalitatīvu un ilgtspējīgu nodarbinātību, nodrošināt atbilstīgu un pienācīgu sociālo aizsardzību, apkarot sociālo atstumtību un nabadzību un uzlabot darba apstākļus dalībvalstīs un citās iesaistītajās valstīs (EBTA/EEZ² valstīs, ES kandidātvalstīs un iespējamajās kandidātvalstīs).

Kopējais finansējums, kas *EaSI* regulā ir noteikts laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam, ir 919 469 000 EUR. Programmai ir trīs apakšprogrammas:

- *PROGRESS* apakšprogramma atbalsta politikas veidošanu un īstenošanu, nodrošinot politikas pierādījumus, organizējot informācijas apmaiņu un savstarpējas mācīšanās pasākumus, radot labākus apstākļus sociālajām inovācijām un palīdzot veidot ES un valstu organizāciju spējas;
- *EURES* apakšprogramma sniedz informāciju un pakalpojumus darba meklētājiem un darba devējiem, kā arī vada mērķtiecīgas mobilitātes shēmas, lai dotu cilvēkiem iespēju atrast darbu citviet ES;
- apakšprogramma “Mikrofinansēšana un sociālā uzņēmējdarbība” atbalsta neaizsargātu personu un mikrouzņēmumu piekļuvi mikrokredītiem, kā arī mikrokredītu nodrošinātāju institucionālo spēju veidošanu.

Transversāli mērķi, piemēram, dzimumu līdztiesība, nediskriminācija un nabadzības un sociālās atstumtības apkarošana, tiek atbalstīti visos līmeņos.

2. Vidusposma novērtējuma tvērums

Vidusposma novērtējumā saskaņā ar *EaSI* regulas 13. panta 1. punktu un Labāka regulējuma pamatnostādņem³ ir novērtēts programmas mērķu sasniegšanā panāktais progress un tās turpmākā atbilstība, lietderība un resursu izmantojums, saskaņotība ar citiem instrumentiem un Eiropas pievienotā vērtība. Tāpat tika pārbaudīta *EaSI* pārvaldība. Novērtējuma mērķis ir sagatavot ieteikumus par to, kā pielāgot programmas pārvaldību, lai uzlabotu turpmākās īstenošanas rezultātus un palīdzētu sagatavoties laikposmam pēc 2020. gada.

Novērtējums attiecas uz *EaSI* darbībām laikā no 2014. gada janvāra līdz 2016. gada decembrim. Tas aptvēra visu programmas ģeogrāfisko darbības jomu un attiecīgās ieinteresētās personas, jo īpaši *EaSI* komiteju, politikas komitejas, sociālos partnerus, valstu iestādes un struktūras un galvenās ES pilsoniskās sabiedrības organizācijas.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0238:0252:LV:PDF>.

² Islande piedalās visās trijās apakšprogrammās, Norvēģija piedalās tikai *PROGRESS* apakšprogrammā un *EURES* apakšprogrammā, Lihtenšteina vispār nepiedalās *EaSI*, savukārt Šveice piedalās tikai *EURES* apakšprogrammā un tikai pati par saviem līdzekļiem.

³ <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/better-regulation-guidelines.pdf>.

Izpētē tika izmantotas sešas pamatmetodes, lai iegūtu atbildes uz novērtējuma jautājumiem, proti, sekundāro datu analīze, atklāta sabiedriskā apspriešana, daļēji strukturētas intervijas, mērķgrupa, gadījumu izpēte un saņēmēju apsekojums.

Vidusposma novērtējums tiek iesniegts kā Komisijas dienestu darba dokuments (SWD), kura pamatā ir Komisijas pasūtīta ārēja novērtējuma pētījuma rezultāti⁴ un citi pierādījumu avoti, jo īpaši *EaSI* darbības rezultātu uzraudzības ziņojumi, Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta (EMPL ĢD) gada pārvaldības ziņojumi un citi attiecīgie novērtējumi.

Saskaņā ar *EaSI* regulas 13. pantu šajā ziņojumā ir apkopoti programmas termiņa vidusposma novērtējuma galvenie rezultāti, un tas ir paredzēts iesniegšanai Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai, kā arī sabiedrības zināšanai.

3. Galvenie rezultāti un gūtā pieredze

Tālāk dotajās iedaļās ir izklāstīti secinājumi par sešiem galvenajiem novērtējuma tematiem, proti, atbilstību, efektivitāti, lietderību, saskaņotību, Eiropas pievienoto vērtību un programmas pārvaldību.

Tomēr novērtējumu ietekmēja daži acīmredzami ierobežojumi. Pieejamos datus ierobežoja tas, ka 2016. gadā bija pabeigti tikai daži projekti, savukārt citiem uzsāktajiem projektiem vēl nav bijis pietiekami daudz laika, lai iegūtu visus tiešos rezultātus un datus par ietekmi. Turklāt ir pieejami tikai daži etalonrādītāji, jo nav nevienas citas programmas, kas būtu salīdzināma ar *EaSI* mēroga un tvēruma ziņā. Tādējādi *EaSI* darbības rezultāti būtu jāaplūko saistībā ar programmas nozīmi plašākā atbalsta sistēmā, kas ietver ES un valstu politikas iniciatīvas. Lai pārvarētu/mazinātu šos ierobežojumus, vidusposma novērtējuma ietvaros tika salīdzināti dažādi novērtējuma pierādījumu avoti, izmantotas gan kvantitatīvas, gan kvalitatīvas metodes un instrumenti un nodrošināta datu avotu pārredzamība, turklāt konstatējumi tika sistemātiski pārbaudīti, balstoties uz ieinteresēto personu sniegto informāciju.

Viens no svarīgākajiem konstatējumiem šajā kontekstā bija tas, ka *EaSI* regulā noteiktais programmas termiņa vidusposms ir pārāk īss laiks novērtēšanai. Turpmāka novērtēšana būtu jāplāno tā, lai tās laikā jau būtu vairāk rezultātu un būtu dati par plašāku ietekmi, kas ļautu veikt analīzi.

3.1. Atbilstība

Tika novērtēta *EaSI* atbilstība, proti, vispārējie programmas mērķi, triju apakšprogrammu konkrētie mērķi un resursu sadalījums starp apakšprogrammām.

Novērtējumā apstiprinājās, ka *EaSI* pamatojums un pieci vispārējie mērķi joprojām ir ļoti atbilstīgi, it sevišķi tā laikposma kontekstā, uz kuru attiecas novērtējums, proti, periodā pēc finanšu un ekonomikas krīzes, kad bija vērojama gaidīta, bet lēna tautsaimniecības atlabšana un pastāvēja tendences, kuras, visticamāk, ietekmēs ES nākamajos gados. Piemēram, lielais bēgļu un imigrantu pieplūdums ES dalībvalstīs krasi palielināja neaizsargāto personu skaitu, un tā rezultātā viņu sekmīga integrācija kļuva par vienu no galvenajām ES prioritātēm.

Lai gan ir pieejamas tikai ierobežotas datu kopas, tomēr var secināt, ka ir panākts progress virzībā uz visu vispārējo un konkrēto *EaSI* mērķu sasniegšanu. *EaSI* palīdzēja vairo

⁴ Ārējo atbalsta pētījumu, ko veica uzņēmums *ICF Consulting*, koordinēja Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts un tieši uzraudzīja un pārraudzīja Starpdienestu vadības grupa (*ISSG*), kas ietver citu Komisijas dienestu pārstāvjus.

informētību par ES politikas ieguldījumu sociālās iekļaušanas jomā un nabadzības samazināšanā, uzlabot priekšstatu par pārrobežu potenciālu nodarbinātības jomā, ātri pārbaudīt un īstenot inovatīvus pasākumus un palielināt piekļuvi mikrofinansēšanas aizdevumiem un uzņēmējdarbībai paredzētam atbalstam. *EaSI* arī sekmēja politikas pārmaiņas, īstenojot salīdzinošus pētījumus, informācijas apmaiņu un spēju veidošanu un tādējādi palīdzot dažādām ieinteresētajām personām ietekmēt sociālekonomiskās politikas izstrādi un īstenošanu programmā iesaistītajās valstīs.

Tomēr *EaSI* atbilstību un ietekmi varētu vēl uzlabot. Analītiski instrumenti, izplatīšanas pasākumi un inovatīvi projekti būtu jāvērs vairāk uz to, lai risinātu tādus jautājumus kā dzimumu līdztiesība, jauniešu bezdarbs, (ienākumu, izglītības, prasmju) nevienlīdzība un cīņa pret sociālo atstumtību, lielāku uzmanību veltot sociālo inovāciju pārnesamībai un iespējai tās izmantot plašākā mērogā.

PROGRESS apakšprogrammai un mikrofinansēšanas un sociālās uzņēmējdarbības apakšprogrammai šajā procesā var būt liela nozīme, piešķirot prioritāti sociālās iekļaušanas pasākumiem un finansējuma pieejamībai neaizsargātām grupām, t. i., cilvēkiem, kuri ir pakļauti sociālās un finansiālās atstumtības riskam. *EURES* būtu jāturpina finansēt projektus, kas vērsti uz grupām, kam ir nepārprotama ekonomiska vajadzība (tāpat kā tas tiek darīts, īstenojot shēmu “Tava pirmā *EURES* darbavieta”, un pārrobežu partnerību gadījumā).

Savstarpējas mācīšanās pasākumu temati, piemēram, darba tirgus integrācijas pasākumi jauniešiem, patvēruma meklētājiem, bēgļiem un ilgstošiem bezdarbniekiem un nākotnes prasmju vajadzības, lielā mērā atbilst prioritātēm, kas noteiktas nodarbinātības pamatnostādņēs un konkrētai valstij adresētajos ieteikumos Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada cikla ietvaros⁵. Eiropas pusgadu atbalstīja arī citas *EaSI* finansētas analītiskās darbības, jo īpaši *Nodarbinātības un sociālās attīstības ziņojums* un *Darbaspēka apsekojums*. Programmas analītiskajās darbībās prioritāte būtu jāpiešķir labas prakses apmaiņai starp politikas veidotājiem iesaistītajās valstīs, īstenojot savstarpējas mācīšanās, izpratnes veicināšanas un zināšanu izplatīšanas pasākumus.

Līdzīgi arī dažādu valstu labas prakses (tostarp attiecībā uz sociālajiem eksperimentiem) izplatīšana plašākā mērogā darbības līmenī rada izpratni par inovatīvu praksi un palīdz valsts un vietējā līmeņa dalībniekiem radīt labākus pakalpojumus un produktus. Tādējādi ES līmeņa tīklu uzturēšanai ir izšķiroša nozīme, lai dažādos pārvaldes līmeņos un dažādās iesaistītajās valstīs saskaņotu dažādās politikas programmas.

Praksē elastīgāks resursu sadalījums starp trim programmas apakšprogrammām (minimālo indikatīvo procentuālo daļu vietā, kā pašlaik noteikts *EaSI* regulā) vajadzības gadījumā ļautu vieglāk pārvietot budžeta līdzekļus starp apakšprogrammām. Tas jo īpaši palīdzētu īstenot mikrofinansēšanas un sociālās uzņēmējdarbības apakšprogrammu, kurā izdevumus nosaka pieprasījums. Lielāks elastīgums arī veicinātu spēju reaģēt uz jaunām vajadzībām (piem., tādām jaunām iniciatīvām kā “Eiropas Solidaritātes korpuss”⁶, “Jauns sākums sociālajam dialogam”⁷, “Jaunā Prasmju programma Eiropai”⁸ vai Eiropas Darba iestāde (EDI)⁹).

⁵ Sk. 2015.–2016. gada darbības rezultātu uzraudzības ziņojumu.

⁶ https://europa.eu/youth/solidarity_lv.

⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&langId=en&eventsId=1028>.

⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223>.

⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1414&langId=en>.

3.2. Efektivitāte

Programmas triju minēto apakšprogrammu efektivitāte ir atšķirīga gan rezultātu izteiksmē, gan virzībā uz mērķu sasniegšanu, gan arī pārmaiņu veicināšanas kontekstā. Proti, *PROGRESS* apakšprogramma ir visefektīvāk veicinājusi informācijas apmaiņu, savstarpēju mācīšanos un dialogu, kā arī attīstījusi un izplatījusi salīdzinošās un analītiskās zināšanas. Viena no *EURES* apakšprogrammas efektīvākajām darbībām bija veicināt, lai attīstītos pieprasījuma un piedāvājuma ziņā pārrēdzams darba tirgus. Pierādījumi saistībā ar mikrofinansēšanas un sociālās uzņēmējdarbības apakšprogrammu liecina, ka *EaSI* finansējums ir palielinājis finansējuma pieejamību un piekļuvi finansējumam iesaistītajās valstīs.

Finanšu starpnieki ir savās darbībās iekļāvuši neaizsargātās grupas, taču starp valstīm ir vērojamas lielas atšķirības. Vairumā gadījumu neaizsargātās grupas pat nav lielākā daļa no galīgajiem saņēmējiem. Tām joprojām ir šķēršļi piekļūt finansējumam. Pamatojoties uz jaunākajiem gada datiem par ietekmi (2016. gada septembris), var konstatēt, ka vidēji 35 % no mikrokredītu ņēmējiem ir sievietes, vairāk nekā 40 % ir jaunāki par 30 gadiem vai vecāki par 50 gadiem, gandrīz 20 % ir bezdarbnieki (salīdzinot ar 62 % pašnodarbināto/uzņēmēju) un 10 % ir migrantu izcelsmes (no trešām valstīm). Vajag vairāk pasākumu neaizsargātajām grupām, un tāpēc ir jāizskata iespēja ieviest attiecīgus minimālos mērķrādītājus, kurus tām varētu piemērot *EaSI* programmas atlikušajā laikā. Finanšu instrumentus virza pieprasījums, tādēļ vajadzētu būt iespējai tos izmantot ar zināmu elastību, lai apmierinātu tirgus pieprasījumu. Izstrādājot turpmākos instrumentus, lai papildus sekmētu neaizsargātajām grupām paredzētus pasākumus, var apsvērt uz politiku balstītu stimulu izveidi Eiropas Investīciju fonda (EIF) izmantošanas kontekstā.

Novērtējumā izcelti vairāki veidi, kā var uzlabot efektivitāti. *PROGRESS* apakšprogrammā, galveno uzmanību joprojām pievēršot politikas tematiem, kas ir svarīgi ieinteresētajām personām un kurus tās atzinīgi vērtē (nodarbinātība un darba apstākļi), vajadzētu pielikt lielākas pūles, lai īstenotu sociālās politikas eksperimentus, pārskatot programmas prioritātes un projektu izvērtēšanas un atlases procedūras, kā arī atvieglējot šādu projektu izvērsanu. Attiecībā uz *EURES* apakšprogrammu būtu jāizskata iespēja noteikt garāku īstenošanas periodu (vismaz 2 gadi) kopā ar pasākumiem, kā samazināt administratīvo slogu, pārvaldot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, lai ieinteresētās personas varētu pienācīgi izstrādāt projektus, īstenot tos, novērtēt to efektivitāti un nodrošināt to ilgtspēju. Attiecībā uz mikrofinansēšanas un sociālās uzņēmējdarbības apakšprogrammu tiek ierosināts *EaSI* otrajā īstenošanas periodā lielāku uzmanību pievērst neaizsargātajām grupām, piemēram, nosakot mērķi attiecībā uz neaizsargāto grupu īpatsvaru/skaitu uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus.

3.3. Lietderība

Novērtējums sniedz priekšstatu par pieejamo līdzekļu atbilstību programmas mērķiem. Lai gan pieejamie finanšu līdzekļi bija pietiekami *PROGRESS* apakšprogrammas un *EURES* apakšprogrammas darbību īstenošanai, trešās apakšprogrammas mikrofinansēšanas atzara budžets bija pārāk mazs. Tā kā *EaSI* garantiju instruments, kas ir daļa no mikrofinansēšanas un sociālās uzņēmējdarbības apakšprogrammas, tika izmantots ļoti aktīvi, tas radīja noslogoja šīs programmas budžetu un rezultātā mikrofinansēšanas budžets tika pilnīgi izsmelts. Savukārt, tā kā sociālās uzņēmējdarbības atzaram parasti ir vajadzīgi daudz lielāki aizdevumi

nekā mikrofinansēšanas atzaram, tika izsniegts mazāks skaits aizdevumu. Tas ietekmēja parakstīto līgumu skaitu¹⁰.

Problēmas, kas radās tādēļ, ka trešās apakšprogrammas budžets pirmajā īstenošanas periodā bija nepietiekams, atrisinājās tad, kad tika dota iespēja pārcelt turpmākajiem gadiem (2017–2020) paredzēto *EaSI* budžetu uz agrāku laiku, darot to pieejamu agrāk, lai izpildītu lielo tirgus pieprasījumu. Šī pārcelšana uz agrāku laiku bija iespējama, pateicoties garantijai, ko piešķir Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF¹¹). Patiešām, reaģējot uz spēcīgo pieprasījumu pēc *EaSI* garantiju instrumenta, mikrofinansēšanas un sociālās uzņēmējdarbības apakšprogramma 2017. gada decembrī no ESIF saņēma papildinājumu 100 miljonu EUR apmērā. Tas palielinās *EaSI* garantiju instrumenta darbību kopējo apjomu un ļaus EIF papildus īstenot ievērojami vairāk operāciju.

PROGRESS apakšprogrammas lietderību varētu uzlabot vēl vairāk, ieviešot izmaiņas un samazinot administratīvo slogu projektu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas un īstenošanas posmos. Turklāt pieteikumu iesniedzējiem ne vienmēr ir skaidrs, vai līdzfinansējumam vajadzētu būt darbaspēka izmaksās vai faktiskajā naudas vērtībā. Tas būtu jāprecizē uzaicinājumu darba uzdevumā.

Attiecībā uz *EURES* apakšprogrammu — brīvo darbvieta pārredzamības nodrošināšanai tika paredzētas lielākas summas, nekā tika plānots sākotnēji, lai ieviestu jaunu IT sistēmu; tomēr pakalpojumu attīstība un nodrošināšana joprojām bija samērā stabila.

Kopumā, lai gan programmas kopējais budžets ir pietiekams, būtu jāļauj elastīgāk pārdalīt līdzekļus starp trim apakšprogrammām, lai līdz minimumam samazinātu neatbilstību starp plānotajām un faktiskajām saistībām un vajadzības gadījumā nodrošinātu budžeta līdzekļu optimālu pārvešanu starp minētajām trim apakšprogrammām.

3.4. Saskaņotība

Novērtējumā gūtais vispārējais priekšstats par programmas saskaņotību ir tāds, ka vienkāršošanas labad trīs priekšteces programmas tika apvienotas vienā *EaSI*. Tomēr novērtējumā ir secināts, ka, neraugoties uz centieniem panākt minēto trīs apakšprogrammu sinerģiju, tās joprojām darbojas samērā neatkarīgi. Visās programmas darbībās lielāka uzmanība būtu jāpievērš potenciālajiem ieguvumiem, ko varētu sniegt saskanīga programmas struktūra, sekmējot visaptverošus risinājumus vairākām problēmām.

Attiecībā uz saskaņotību ar citām ES programmām — *EaSI* visvairāk saskan ar ESF. *PROGRESS* apakšprogramma un citas tādas ES programmas kā ESF, *Erasmus+*, *Apvārsnis 2020* un *COSME* cita citu papildina konkrēto mērķu, darbību un saņēmēju ziņā. Atklājās papildināmība arī starp *EURES* apakšprogrammu un Eiropas teritoriālās sadarbības programmu (*Interreg*). Arī mikrofinansēšanas un sociālās uzņēmējdarbības apakšprogramma, šķiet, ir saskaņota ar citiem ES līmeņa mikrofinansēšanas instrumentiem. Šie instrumenti atbalsta vai nu MVU (piem., *COSME* finanšu garantija), vai uzņēmumus līdz pat lielām tirgus

¹⁰ Visu 2014. gadu norisinājās sarunas ar Eiropas Investīciju fondu (EIF) par jaunajiem finansēšanas instrumentiem; līdz 2016. gada septembrim bija parakstīti 33 līgumi ar mikrofinansēšanas starpniekiem par kopējo summu 50,3 miljoniem EUR, kā rezultātā tika izsniegts 13 021 mikrokredīts par kopējo summu 152 288 miljoniem EUR. Tika panākts sviras efekts, jo izsniegtais finansējums bija 3 reizes lielāks nekā sākotnējais finansējums. Papildus atbalsta sniegšanai mikrokreditu nozarei *EaSI* 2015. un 2016. gadā arī pirmo reizi nodrošināja finansējumu sociālajiem uzņēmumiem; tika parakstīti pirmie 7 līgumi ar finanšu starpniekiem par kopējo summu 9 miljoniem EUR.

¹¹ESIF ir iniciatīva, ko kopīgi uzsāka EIB grupa, t. i., [Eiropas Investīciju banka \(EIB\)](http://www.eif.org/what_we_do/efsi/index.htm) un EIF, un Eiropas Komisija, lai palīdzētu novērst pašreizējo ieguldījumu nepietiekamību ES, mobilizējot privāto finansējumu stratēģiskiem ieguldījumiem. [http://www.eif.org/what we do/efsi/index.htm](http://www.eif.org/what_we_do/efsi/index.htm).

kapitalizācijām (*InnovFin*), savukārt *EaSI* atbalsta tikai mikrouzņēmumus vai sociālos uzņēmumus. Minētie instrumenti piedāvā arī lielas finansējuma summas (*InnovFin* un *COSME*) un lielāku daudzveidību finanšu produktu ziņā (piem., *InnovFin* programma). Tie ir vērsti tikai uz konkrētām saņēmēju grupām konkrētās valstīs, savukārt mikrofinansēšanas un sociālā uzņēmējdarbības apakšprogramma ir paredzēta visām iesaistītajām valstīm.

Tomēr, lai gan pastāv papildināmība starp *EaSI* un citiem ES instrumentiem, tālāku saskaņotību kavē intervences loģikas dažādība un noteikumi, ar kuriem reglamentē fondu darbību. Tas, ka līdztekus pastāv dažādi noteikumu kopumi (Finanšu regula finanšu instrumentiem un Kopīgo noteikumu regula struktūrfondi), apgrūtina iespēju izmantot dažādo fondu papildināmību. Ir jāievieš īpaši mehānismi, lai sekmētu sinerģiju starp dažādiem ES fondiem, piemēram, ļaujot ar ESF finansējuma palīdzību paplašināt vai daudzskāršot sociālos eksperimentus, kas pārbaudīti *EaSI* ietvaros. Noteikumu racionalizēšana varētu palīdzēt maksimāli palielināt šādas papildināmības un sinerģijas potenciālu.

Valstu līmenī netika atklāta nekāda būtiska *EaSI* mērķu un valstu instrumentu/programmu mērķu pārklāšanās. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām jo īpaši atklāja vienprātību, ka ir svarīgi katru instrumenta veidu saglabāt ES līmenī, pat ja ir novērojama nebūtiska pārklāšanās starp instrumentiem ES un valsts līmenī. Šādu pārklāšanos varētu novērst, papildus stiprinot valstu, reģionālo un vietējo ieinteresēto personu iesaisti *EaSI* darbībās un nodrošinot tām instrumentus, pārnesamas/salīdzinošas zināšanas un attiecīgu atbalstu tādu intervencu izstrādāšanai un īstenošanai, ar kurām risina sociālus problēmjautājumus.

3.5. Eiropas pievienotā vērtība

EaSI nodrošināja konstatējamu Eiropas pievienoto vērtību tvēruma un mēroga ziņā, salīdzinot ar valstu un reģionālo atbalstu. Ja *EaSI* tiktu pārtraukta, tas ietekmētu daudzas nozares. Visticamāk, citas valstu vai reģionālas finansēšanas shēmas nespētu atbalstīt politikas eksperimentus dažādās iesaistītajās valstīs un ES līmeņa NVO tīklus, kā to pašlaik spēj *EaSI*. *EaSI* ir arī piemērotākais instruments tādu ES mēroga uzdevumu īstenošanai (piem., salīdzinošu datubāzu izveide, pētījumi un savstarpējas mācīšanās pasākumi), kas citos pārvaldības līmeņos neierindoja prioritāšu saraksta augšgalā.

Turklāt nav pieejami nekādi citi ES resursi, kas būtu īpaši izstrādāti pārrobežu partnerībām, lai gan, īstenojot ERAF *Interreg* programmas, var atbalstīt nodarbinātības politiku pārrobežu reģionos, ja attiecīgās dalībvalstis to ieplāno. Bez *EaSI* finansējuma, visticamāk, palēninātos arī atbalsts sociālo ieguldījumu tirgum, un tā rezultātā ES samazinātos sociālā uzņēmējdarbība un nodarbinātības iespējas šajās jomās. ES atbalsts ir spēcīgs signāls, kas sekmē pārmaiņas valstu līmenī un palīdz valstīm savstarpēji nodot specializētās zināšanas un zinātību.

EaSI programmas ietvaros paveiktais darbs neietver tikai finanšu instrumentu pārvaldību vien. Tas virza dažādus pasākumus, lai izveidotu ekosistēmu sociālā finansējuma tirgiem. Piemēram, ir dotācijas gan sociālā finansējuma piedāvājuma, gan pieprasījuma attīstīšanai, kā arī nefinansiālas iniciatīvas, piemēram, *Ētikas kodekss mikrokredītu nodrošināšanai*, kas palīdz paaugstināt standartus mikrofinansēšanas nozarē. Tas atbilst vienam no Komisijas mērķiem, proti, paplašināt finanšu instrumentu izmantošanu, lai piesaistītu privāto finansējumu un veicinātu jaunu sistēmisku attīstību sociālā finansējuma tirgos.

Tomēr ir vajadzīgi pastāvīgi centieni — galvenokārt jāinformē par *EaSI* darbībām un jāizplata to rezultāti. Ieinteresētās personas ar nepacietību gaida turpmāko informāciju un uzskata, ka labāka izplatīšana varētu tām sniegt lielus ieguvumus, jo īpaši piekļuvi finansējumam, rezultātiem, konkrētu valstu piemēriem un labas prakses piemēriem, atjauninātām tīmekļa vietnēm un datubāzēm, plašākam saziņas valodu klāstam un saturam, kas ir pieejamāks plašai auditorijai.

3.6. *EaSI* pārvaldība

EaSI koordinē Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta nodaļa, kas atbild par šīs programmas tvēruma un finansējuma noteikšanu un par tās īstenošanas progresa uzraudzību un novērtēšanu. Īstenot šo uzdevumu minētajai nodaļai palīdz koordinatori no ģenerāldirektorāta struktūrvienībām un *EaSI* komiteja, kurā ir pa vienam pārstāvim no katras iesaistītās valsts.

Novērtēšanā sevišķi tika novērtēta *EaSI* komitejas loma un tika secināts, ka ir jāuzlabo ieinteresēto personu uzdevumi un pienākumi, kā arī viņu līdzdalība un saziņa. Komitejas locekļi puda viedokli, ka ir vajadzīgas plašākas pilnvaras lēmumu pieņemšanā un lielāka līdzdalība finansējuma sadalē, kā arī plānojot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus un nosakot to tematus¹².

Novērtēšanā arī tika atklāts, ka, lai padziļinātu *EaSI* komitejas locekļu zināšanas tehniskos jautājumos, būtu lietderīgi izveidot tematiskas darba grupas. Tika atzīts arī, ka konkrētos jautājumos, iespējams, ir noderīgi pēc vajadzības konsultēties ar ekspertiem. Novērtēšanā arī tika konstatēts, ka komitejas locekļu rīcībā nav pietiekamas informācijas par atlasītajiem projektiem, kas tiek īstenoti viņu valstīs, vai par projektiem, kas izvērtēšanas procedūras rezultātā tika noraidīti. Kandidātiem būtu jāsaņem detalizētāka atbilde par noraidītajiem pieteikumiem, lai palīdzētu viņiem pieteikumus uzlabot. Komitejai ir laikus jāsaņem plašāka informācija, lai tā varētu to ērti nodot organizācijām, kuras, iespējams, vēlētos atsaukties uz uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus.

Tāpat tiek uzskatīts, ka ir nepieciešama plašāka sadarbība ar citām komitejām, lai apmainītos ar informāciju, un regulārākas diskusijas, kurās piedalās *EaSI* komitejas locekļi un Komisijas pārstāvji.

4. Vispārīgs secinājums

Vidusposma novērtējumā ir izcelti vairāki veidi, kā varētu uzlabot *EaSI* īstenošanu pirms pašreizējās daudzgadu finanšu shēmas (DFS) beigām, jo īpaši pilnveidojot budžeta iekšējo elastīgumu, pievēršoties grupām, kurām vajadzīgs īpašs atbalsts, vienkāršojot procedūras, uzlabojot iekšējo saskaņotību un sasaistot *EaSI* ar citiem fondiem. Proti, finansējuma labāka racionalizēšana varētu faktiski ietekmēt *EaSI* atbilstību, lietderību, saskaņotību, efektivitāti un Eiropas pievienoto vērtību. To varētu paveikt 2017.–2020. gadā, paredzot atbilstīgas saiknes vai jaunus mehānismus, kas sasaistītu dažādus ES fondus.

Pēc 2020. gada “jumta fonds” ar nosaukumu Eiropas Sociālais fonds Plus (*ESF+*), kurā tiks apkopoti visi Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD pārvaldītie fondi, tostarp *EaSI*¹³, nodrošinās vienotu un ērti izmantojamu saskarni saņēmējiem, samazinās sadrumstalotību un uzlabos fondu savstarpējo sinerģiju, tādējādi izveidojot apstākļus efektīvākai politikas īstenošanai un Eiropas pievienotās vērtības radīšanai.

¹²Komitejas uzdevumiem ir jāsaņem ar Līgumiem, Finanšu regulas noteikumiem par izdevumu programmām un komiteju procedūras tiesisko regulējumu.

¹³Vidusposma novērtējumā ir uzsvērtā nepieciešamība uzlabot programmas iekšējo saskaņotību. *ESF+* ietvaros tiks panākta labāka atbilstība starp *EaSI* virziena mērķiem un tā finansējumu. Ja pašreizējās *PROGRESS* apakšprogrammas mērķi un finansēto darbību veidi nemainīsies, finanšu instrumenti, kas tiek īstenoti saskaņā ar pašreizējo *EaSI* trešo apakšprogrammu, tiks pārnesti uz programmu *InvestEU*, kas apvienos vairākus ES finanšu instrumentus, kuri pašlaik ir pieejami, lai atbalstītu ieguldījumus ES, un ar *EURES* mobilitātes portālu saistītās darbības tiks pārnestas uz Eiropas Darba iestādi (EDI). Tieši pārvaldītās darbības (darbības, kas nav deponēšana; darbvieta mobilitātes atbalsts) tiks paturētas *ESF+/EaSI* virzienā.